

Nader onderzoek vleermuizen en gierzwaluw

In het kader van de Wet natuurbescherming

Plangebied: Populierenlaan 1, Krimpen aan den IJssel

Opsteller(s): M.M. Bouwmeester

ecoresult
ecologisch advies en onderzoek

Nader onderzoek vleermuizen en gierzwaluw

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon	
Plangebied	Populierenlaan 1, Krimpen aan den IJssel
Opsteller(s)	M.M. Bouwmeester
Datum	09-12-2021
Versienummer	02
Rapportkenmerk	ER20211116v02
Aantal pagina's	27
Opdrachtgever	Gemeente Krimpen aan den IJssel
Contactpersoon	H. Dijk
Kwaliteitscontrole	F.V. van der Lans & K.J. van Veen
Wijze van citeren	Bouwmeester, M.M., 2021. Nader onderzoek vleermuizen en gierzwaluw. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Populierenlaan 1, Krimpen aan den IJssel. Kenmerk: ER20211116v02. Ecoresult B.V., Dordrecht
Ecoresult B.V. Van Ravesteyn-erf 156 3315 DK Dordrecht 078 75 184 12 info@ecoresult.nl www.ecoresult.nl	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Onderzoeksvragen	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Omschrijving plangebied	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Beschrijving	5
2.3	Geplande ingrepen	6
2.3.1	Omschrijving werkzaamheden	6
2.3.2	Werkplanning, werktijden en realisatieperiode	6
2.3.3	Methode uitvoering: materieel en werkwijze	6
2.3.4	(Ontwerp)tekening	6
3	Onderzoek beschermde soorten	8
3.1	Werkwijze	8
3.2	Volledigheid onderzoek	9
3.2.1	Algemeen	9
3.2.2	Vleermuizen	9
3.2.3	Gierzwaluw	10
4	Resultaten nader onderzoek	11
4.1	Vleermuizen	11
4.1.1	Gewone dwergvleermuis	11
4.1.2	Ruige dwergvleermuis	13
4.1.3	Laatvlieger	15
4.1.4	Rosse vleermuis	16
4.1.5	Meervleermuis	17
4.2	Gierzwaluw	18
4.3	Conclusie onderzoeksresultaten	18
5	Effectbeoordeling	20
5.1	Gewone dwergvleermuis	20
5.2	Ruige dwergvleermuis	20
5.3	Laatvlieger	20
5.4	Gierzwaluw	21
5.5	Voorwaarden voor ontheffing	21
6	Maatregelen	22
6.1	Zomerverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis	22
6.2	Vliegroute gewone dwergvleermuis en laatvlieger	23
7	Conclusies en aanbevelingen	24
7.1	Conclusies	24
8	Geraadpleegde bronnen	25
8.1	Literatuur	25
8.2	Internet	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Gemeente Krimpen aan den IJssel heeft Ecoresult B.V. een nader onderzoek naar vleermuizen en gierzwaluw uitgevoerd in het plangebied: Populierenlaan 1, Krimpen aan den IJssel. De aanleiding van dit verzoek is de voorgenomen sloop van de bestaande sporthal ten behoeve van nieuwbouw (zie verder paragraaf 2.3). Uit een verkennend veldonderzoek uitgevoerd door Habitus in 2021¹ is gebleken dat binnen het plangebied en in de woningen rondom het plangebied potenties aanwezig zijn voor voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw en vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger). Zodoende was nader onderzoek naar deze soortgroepen noodzakelijk om te vast te stellen of deze soorten inderdaad aanwezig zijn en zo ja, hoe in het kader van de Wet natuurbescherming gehandeld dient te worden. In voorliggende rapportage worden de onderzoeksresultaten beschreven.

De resultaten van voorliggende rapportage zijn drie jaar geldig. Mochten de voorgenomen ontwikkelingen wijzigen dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

1.2 Onderzoeksvragen

In het onderzoek worden 5 onderzoeksvragen beantwoord:

1. Zijn gierzwaluw en/of vleermuizen aanwezig?
2. Welke functie(s) heeft het object of het gebied voor gierzwaluw en/of vleermuizen?
3. Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en/of het essentiële functionele leefgebied behouden?
4. Is ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk?
5. Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?

1.3 Leeswijzer

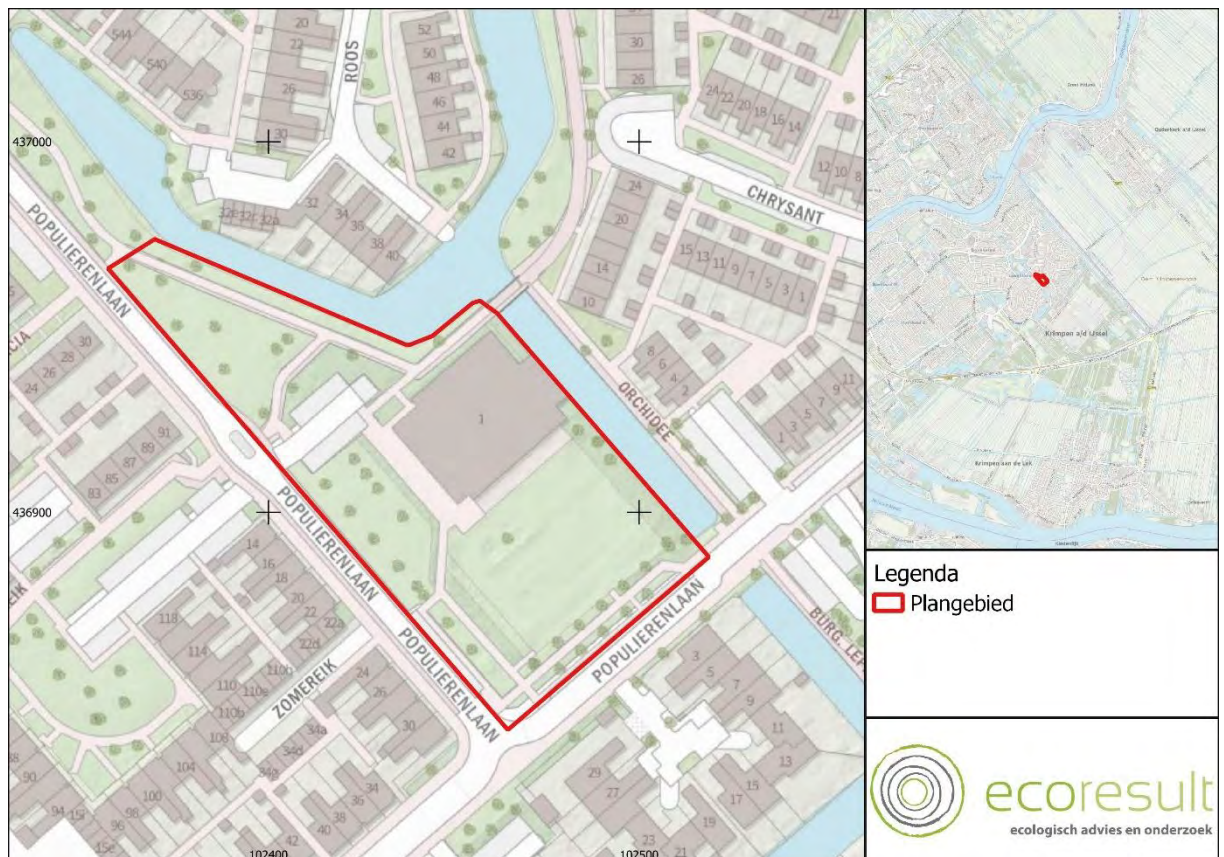
In deze rapportage worden allereerst het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna volgt een beschrijving van de werkwijze van het onderzoek, de resultaten van het onderzoek en een effectbepaling van de geplande werkzaamheden. Aansluitend wordt beschreven welke maatregelen genomen dienen te worden negatieve effecten te voorkomen of te verminderen. Er wordt afgesloten met de conclusies en aanbevelingen.

¹ Zuijdervliet, 2021

2 Omschrijving plangebied

2.1 Algemeen

Het plangebied omvat een sporthal, grasvelden, een speelveld, bomen, planten en verharding, gelegen aan de Populierenlaan 1, Krimpen aan den IJssel, provincie Zuid-Holland (zie Figuur 1).

Figuur 1: Ligging plangebied en het onderzochte gebied, voor regionale ligging zie kaartinzet rechtsboven (Bron: PDOK)

2.2 Beschrijving

- De bebouwing in het plangebied stamt uit bouwjaar 1974².
- De sporthal is opgetrokken uit metalen golfplaten en is aan drie zijden geflankeerd door een enkellaags bijgebouw, opgetrokken uit baksteen. In alle gevels van het bijgebouw zijn open stootvoegen aanwezig die toegang bieden tot de luchtpouw. Niet bekend is of isolatie aanwezig is in de luchtpouw.
- De daken zijn plat en afgewerkt met een bitumendakbedekking.
- Rondom de sporthal bevinden zich grasvelden en beplanting in de vorm van bomen tot circa 10 meter hoog, gazon, vaste planten en struiken.
- o In geen van de bomen zijn holten, scheuren, nestkasten of (grotere) boomnesten aangetroffen.

² <https://bagviewer.kadaster.nl/>

- Open water is grenzend aan het plangebied aanwezig in de vorm van een singel die van noordwest naar zuidoost langs de noordzijde van het plangebied loopt.
- Overige vochtige tot natte terreinen (natuurvriendelijke oevers etc.) zijn in het plangebied afwezig.
- Straatverlichting is aanwezig in en rondom het plangebied door middel van lantaarnpalen. Verder bestaat verlichting uit armaturen en plaatselijk gevelverlichting.

Aan de west- en zuidzijde is een openbare weg aanwezig, met klinkerbestrating. Verder zijn rondom het plangebied woonwijken met twee- tot drielaags eensgezinswoningen aanwezig, merendeel met dakpannen bedekt.

2.3 Geplande ingrepen

2.3.1 Omschrijving werkzaamheden

De sportzaal zal gesloopt worden en de aanwezige beplanting zal gedeeltelijk worden verwijderd. De locatie wordt bouwrijp gemaakt t.b.v. nieuwbouw van een schoolgebouw, sporthal en de aanleg van een schoolplein. Een andere optie is het gedeeltelijk behouden van de sportzaal, waarbij de fundering en bruikbare delen van de constructie behouden blijven. De exacte invulling van de werkzaamheden is op dit moment nog niet bekend.

2.3.2 Werkplanning, werktijden en realisatieperiode

Een gedetailleerde planning is nog niet beschikbaar. Het voornemen is de werkzaamheden medio 2022 te starten. Het voornemen is om de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren, waarbij gestart wordt met de bouw van de nieuwe sporthal op de locatie van het huidige trapveldje. Vervolgens zal de huidige sporthal geamoveerd worden waarna op deze plek het nieuwe schoolgebouw wordt gerealiseerd. Bij de optie waarbij de sporthal gedeeltelijk behouden blijft zal in fase 1 de sporthal gestript en vernieuwd worden en zal in fase 2 de school ernaast gebouwd worden. Een doorlooptijd van de werkzaamheden is nog niet bekend. De planning is deels afhankelijk van de conclusies uit voorliggende rapportage.

2.3.3 Methode uitvoering: materieel en werkwijze

De exacte invulling is nog niet bekend. Voor voorliggende rapportage wordt uitgegaan van het gebruik van groot materieel voor de sloop-, grond-, en bouwwerkzaamheden.

2.3.4 (Ontwerp)tekening

Een ontwerptekening van de nieuwbouw is niet beschikbaar. Onderstaande kaart geeft de beoogde locatie van de nieuwbouw en de afstanden tot omliggende elementen weer.

Figuur 2: Overzicht van de locatie van de nieuwbouwplannen en de afstanden tot omliggende bebouwing en landschapselementen. Bron: Rho adviseurs voor leefruimte.

3 Onderzoek beschermde soorten

3.1 Werkwijze

De volgende soorten/soortgroepen zijn onderzocht:

Vleermuizen: Onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen (zomer-, kraam- en paar- en massawinterverblijfplaatsen) van vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis) binnen het plangebied conform de condities en methodiek van het meest actuele vleermuisprotocol (Vleermuisprotocol 2021).

Gierzwaluw: Het onderzoek naar aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw is uitgevoerd conform de condities en methodiek van het Kennisdocument Gierzwaluw.

In Tabel 1 en Tabel 2 wordt een overzicht gegeven van de onderzoeksmomenten, weersomstandigheden en betrokken ecologisch deskundigen tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken. Alle betrokken deskundigen hebben aantoonbare ervaring op het gebied van inventariseren van huismus, gierzwaluw en vleermuizen. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder goede weersomstandigheden, conform de Kennisdocumenten³ Gierzwaluw en het Vleermuisprotocol 2021.

Datum	Type onderzoek	Zon op Zon onder	Moment	Onderzoekers	Temperatuur (°C)	Neerslag (mm)	Windkracht (Bft)
03-06-21	Zomer-, kraamverblijfplaatsen functioneel leefgebied	Op: 05:21	03:20 – 05:33	L.D. van Drongelen, B. Lekkerkerk	18	0	ZW2
08-06-21	Zomer-, kraamverblijfplaatsen functioneel leefgebied	Onder: 21:58	21:58 – 23:59	K. de Vries, J.W.E. Janse & R. ter Ellen	17	0	NW1
12-07-21	Zomer- kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied	Onder: 21:56	21:55 – 23:55	L. Boon, J.W.E. Janse & R. ter Ellen	22	0	NO2
17-08-21	Paarverblijfplaatsen, Winterverblijfplaatsen functioneel leefgebied	Onder: 20:59	00:15 – 02:15	F.V. van der Lans, A. Meijer & M.M. Bouwmeester	14	0	NW3
13-09-21	Paarverblijfplaatsen, Winterverblijfplaatsen functioneel leefgebied	Onder: 20:00	21:17 – 23:18	M.M. Bouwmeester & M. Guyt	15	0	NO2
*Onderzochte vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.							

³ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Tabel 1: Onderzoek momenten vleermuisonderzoek en weergegevens met eigen waarnemingen in het veld.

Datum	Soort	Type onderzoek	Moment	Zonop Zononder	Onderzoeker	Temperatuur (°C)	Neerslag (mm)	Windkracht (Bft)
08-06-2021	Gierzwaluw	Voortplantings- & Vaste rust- en verblijfplaatsen	20:28 – 22:28	Onder: 20:58	K. de Vries & R. ter Ellen	23	0	O2
28-06-2021	Gierzwaluw	Voortplantings- & Vaste rust- en verblijfplaatsen	20:34 – 22:34	Onder: 22:04	M. Guyt & A. Meijer	20	0	W2
12-07-2021	Gierzwaluw	Voortplantings- & Vaste rust- en verblijfplaatsen	20:26 – 22:26	Onder: 21:56	J.W.E. Janse, R. ter Ellen	22	0	NO2

Tabel 2: Onderzoek momenten gierzwaluwonderzoek en weergegevens met eigen waarnemingen in het veld.

3.2 Volledigheid onderzoek

3.2.1 Algemeen

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de voor die soort(groep) geldende standaarden. De onderzoeksperiode voor al de betreffende soorten is optimaal. De inventarisatie blijft echter een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan dan ook invulling gegeven.

3.2.2 Vleermuizen

Het is aannemelijk dat te allen tijde 75% van het plangebied te goed te overzien was. Het plangebied had een overzichtelijke indeling met lange kijklijnen. Ook liepen de ervaren onderzoekers constant rond waardoor zij konden inspelen op de actuele situatie. Vanaf de belangrijkste observatie knooppunten konden alle gevels goed worden overzien. De aandacht voor het vleermuisonderzoek is hoofdzakelijk uitgegaan naar het te slopen gebouw. Hier waren de potenties voor vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig. Door constant door het plangebied heen en weer te lopen kan in een kort tijdsbestek het aantal en de locatie van de verblijfplaatsen worden gelokaliseerd.

Voor het onderzoek naar paarverblijfplaatsen waren 2 onderzoekers voldoende. Het baltsgedrag wordt vertoond voor langere perioden op een avond. Door constant door het plangebied heen en weer te lopen kan in een kort tijdsbestek het aantal en de locatie van de paarterritoria worden gelokaliseerd.

Gedurende de ronden in de periode mei- juli lag met name de focus van het onderzoek met name op het plangebied. Gedurende de najaar ronden is een groter gebied rondom het plangebied onderzocht op aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Bij onderzoek naar vleermuizen zijn onderzoekers bij elk onderzoek uitgerust met:

- Batdetectors (Petterson D240X),
- Opnameapparatuur voor de batdetector (Edirol),
- Verrekijker,
- Zaklamp.

3.2.3 Gierzwaluw

Gedurende het gierzwaluwonderzoek is een gebied onderzocht dat groter was dan het plangebied. Voor het onderzoek is de aandacht hoofdzakelijk uitgegaan naar het plangebied en directe omgeving. De totale populatie gierzwaluwen rondom het plangebied is derhalve niet volledig onderzocht.

Tijdens de onderzoeken hebben twee onderzoekers de omgeving van het plangebied langdurig bekeken op activiteit van gierzwaluw. De sporthal en omliggende woningen waren goed vanaf de straat de observeren. Er is gelet op gierende individuen rond het plangebied, invliegende individuen en roepende jongen vanuit de nesten. Door op al deze aspecten te letten zijn de actieve nestplaatsen goed in kaart te brengen.

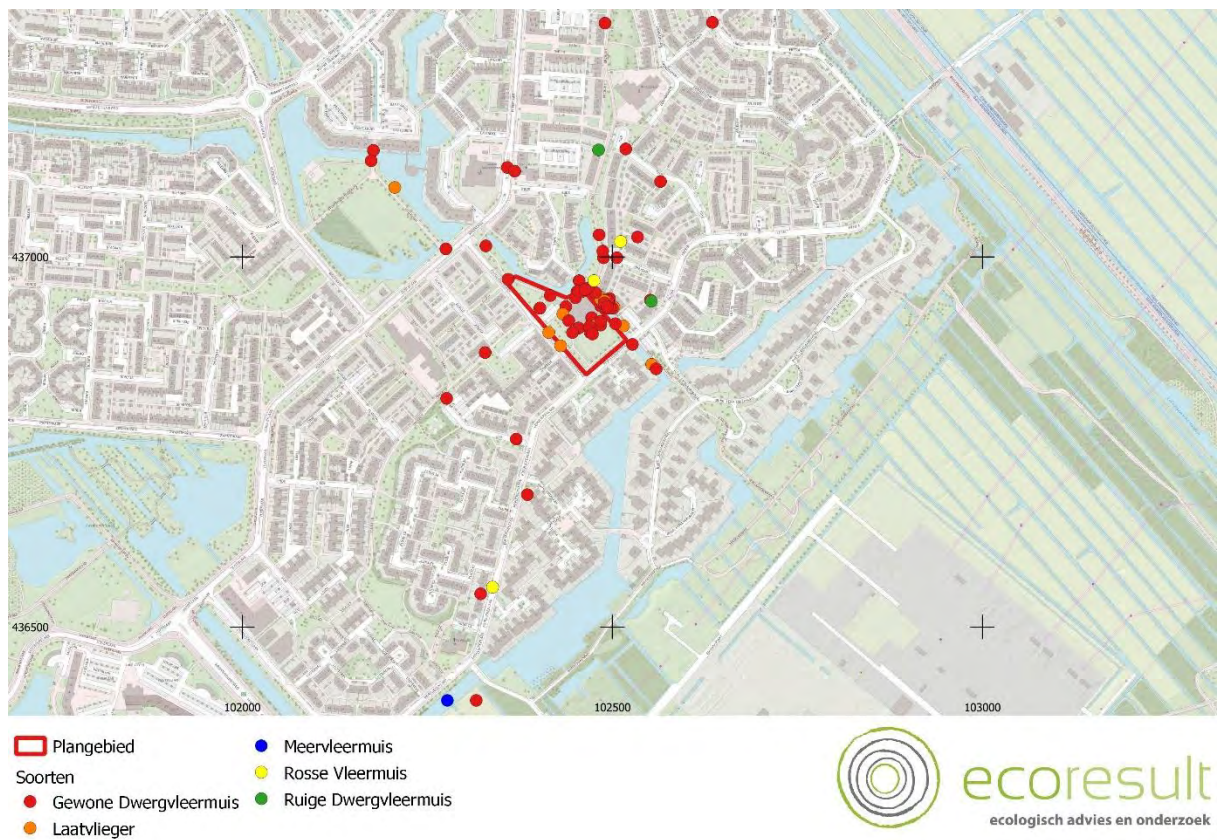
Door ervaring met gierzwaluwonderzoek in de afgelopen jaren door heel Nederland is duidelijk geworden dat de gierzwaluwen in veel gevallen nog invliegen na zonsondergang. De meeste activiteit is in de schemer/voor zonsondergang. Door het onderzoek naar gierzwaluw af te breken op zonsondergang (conform het Kennisdocument Gierzwaluw) kunnen derhalve vaste rust- en verblijfplaatsen worden gemist. Omwille van de onderzoeksresultaten is er bewust gekozen om de onderzoek tijden voor gierzwaluwonderzoek te verleggen van 1,5 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang.

4 Resultaten nader onderzoek

4.1 Vleermuizen

Gedurende de veldonderzoeken zijn in totaal vijf vleermuissoorten waargenomen (zie Figuur 3):

- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Meervleermuis
- Rosse vleermuis
- Ruige dwergvleermuis

Figuur 3: In en rondom het plangebied aangetroffen soorten vleermuizen. Kaartbron: PDOK

4.1.1 Gewone dwergvleermuis

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (Tabel 1) werden 64 waarnemingen van gewone dwergvleermuizen verricht (zie Figuur 4): 44 in het voorjaar en 20 in het najaar.

Figuur 4: Waarnemingen van gewone dwergvleermuis en waargenomen gedrag. Niet alle waarnemingen zijn op de kaart weergegeven vanwege de grote afstand tot het plangebied. Kaartbron: PDOK

Vaste rust- en verblijfplaatsen

- Binnen het plangebied is aanwezig (zie Tabel 3):
 - Twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Deze verblijfplaatsen worden mogelijk ook gebruikt als winterverblijfplaats door één of enkele dieren.
- Buiten het plangebied is aangetroffen (zie Tabel 3):
 - Zeven paarverblijfplaatsen/paarterritoria van gewone dwergvleermuis. Deze verblijfplaatsen worden mogelijk ook gebruikt als winterverblijfplaats door één of enkele dieren.

Type verblijfplaats	Individen	Datum	Adres	Opmerkingen
Zomerverblijfplaats	2	03-06-2021	Populierenlaan 1, hoek zuid- en oostgevel bijgebouw	Rechts van het groene boeiboord, 2 individuen invliegend.
Zomerverblijfplaats	1	12-07-2021	Populierenlaan 1, Zuidwestgevel bijgebouw	1 individu uitvliegend uit 3 ^e stootvoeg rechts van de rechter regenpijp.
Paarverblijfplaats	1	13-09-2021	Fresia 1 t/m 19	Baltsterritorium rondom deze twee woonblokken. Exacte locatie verblijf niet bekend.

Paarverblijfplaats	1	17-08-2021	Orchidee 16 t/m 28, Chrysant 16 t/m 20 & 13, 15	Baltsterritorium boven parkeerplaats tussen deze woonblokken. Exacte locatie verblijf niet duidelijk.
Paarverblijfplaats	1	17-08-2021	Tulp 21 t/m 33	Baltsterritorium rondom dit woonblok. Exacte locatie verblijf niet bekend.
Paarverblijfplaats	1	17-08-2021	Tulp 59 t/m 75	Baltsterritorium langs voorgevel van dit woonblok. Exacte locatie verblijf niet bekend.
Paarverblijfplaats	1	17-08-2021	Tulp 11 t/m 17, Lelie 22 t/m 32	Baltsterritorium rondom deze twee woonblokken en boven de parkeerplaats aan de Tulp. Exacte locatie verblijf niet bekend.
Paarverblijfplaats	1	13-09-2021	Populierenlaan 60 t/m 70 & 73 t/m 85	Baltsterritorium rondom deze twee woonblokken. Exacte locatie verblijf niet bekend.
Paarverblijfplaats	1	13-09-2021	Populierenlaan 80 t/m 90	Baltsterritorium rondom dit woonblok. Exacte locatie verblijf niet bekend.

Tabel 3: De locaties van de aangetroffen vaste rust- en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis binnen en buiten het plangebied. Met donkergrijs aangegeven de vaste rust- en verblijfplaatsen buiten het plangebied

Functioneel leefgebied

- De watergang langs de noord- en oostzijde van het plangebied wordt in de kraamperiode gebruikt als vliegroete. Op 12-07-2021 zijn 38 gewone dwergvleermuizen waargenomen die zich (soms foeragerend) richting het zuidoosten boven het water verplaatsten. Zij maken daarbij gebruik van de groenstructuren langs de oevers en de noordoostgevel van de sporthal als leidraad en als beschutting tegen wind en licht (zie Figuur 5). De watergang dient als vliegroete tussen een kraamkolonie op een onbekende locatie in een van de woonwijken ten noorden van het plangebied en het foerageergebied buiten de bebouwde kom van Krimpen aan den IJssel. De dieren komen hoog boven de watergang vanuit met name het noordwesten aanvliegen en duiken t.h.v. de brug en de sporthal omlaag om vervolgens in de beschutting van de sporthal en het groen aan beide zijden van de watergang op circa 2 à 3 m hoogte richting het zuidoosten verder te vliegen, in de richting van het foerageergebied. Hierbij blijven individuen regelmatig kortstondig boven het water foerageren in deze luwte. Ook tijdens de andere onderzoeksrondes in zowel het voorjaar als najaar is dit gedrag waargenomen, zij het door kleinere aantallen.
- De bomen rondom het plangebied worden gebruikt als foerageergebied voor de dieren die vaste rust- en verblijfplaatsen hebben binnen het plangebied. Het foerageergedrag is kortstondig en er zijn niet structureel grote aantallen foeragerende dieren waargenomen.

4.1.2 Ruige dwergvleermuis

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (Tabel 1) werden 2 waarnemingen van ruige dwergvleermuizen verricht (zie Figuur 5): beiden in het najaar.

Figuur 5: Waarnemingen van ruige dwergvleermuis en waargenomen gedrag. Kaartbron: PDOK

Vaste rust- en verblijfplaatsen

- Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aanwezig
- Buiten het plangebied is aangetroffen (zie Tabel 4):
 - o Twee paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis. Deze verblijfplaatsen worden mogelijk ook gebruikt als winterverblijfplaats door één of enkele dieren.

Type verblijfplaats	Individueen	Datum	Adres	Opmerkingen
Paarverblijfplaats	1	13-09-2021	Fresia 11, achtergevel oost.	Roepend onder de kantpannen.
Paarverblijfplaats	1	17-08-2021	Orchidee 17, kopgevel noord	Roepend onder de kantpannen.

Tabel 4: De locaties van de aangetroffen vaste rust- en verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis binnen en buiten het plangebied. Met donkergrijs aangegeven de vaste rust- en verblijfplaatsen buiten het plangebied

Functioneel leefgebied

- Tijdens de onderzoeken zijn binnen of rondom het plangebied geen overvliegende ruige dwergvleermuizen waargenomen. Een vliegroute is afwezig.

- Binnen en rondom het plangebied zijn tijdens de onderzoeken geen foeragerende ruige dwergvleermuizen waargenomen. Het plangebied dient niet als foerageergebied.

4.1.3 Laatzvlieger

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (Tabel 1) werden 15 waarnemingen van laatzvlieger verricht (zie Figuur 6): allen in het voorjaar.

Figuur 6: Waarnemingen van laatzvlieger en waargenomen gedrag. Kaartbron: PDOK

Vaste rust- en verblijfplaatsen

- In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van laatzvlieger aanwezig.
- Buiten het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van laatzvlieger aangetroffen.

Functioneel leefgebied

- De watergang langs de noord- en oostzijde van het plangebied wordt in de voorjaarsperiode gebruikt als vliegroure voor laatzvlieger. Op 12-07-2021 zijn in totaal 16 laatzvliegers waargenomen die zich (soms foeragerend) richting het zuidoosten boven het water verplaatsten. Zij maken daarbij gebruik van de groenstructuren langs de oevers en de noordoostgevel van de sporthal als leidraad en als beschutting tegen wind en licht (zie Figuur 6). De watergang dient net als voor gewone dwergvleermuis ook voor laatzvlieger als vliegroure tussen een kraamkolonie op een onbekende locatie in een van de woonwijken ten noorden van het plangebied en het foerageergebied buiten de bebouwde kom van Krimpen aan den IJssel. De dieren volgen eenzelfde route als de gewone

dwergvleermuizen. Ze komen hoog boven de watergang vanuit met name het noordwesten aanvliegen en duiken t.h.v. de brug en de sporthal omlaag om vervolgens in de beschutting van de sporthal en het groen aan beide zijden van de watergang op circa 2 à 3 m hoogte richting het zuidoosten verder te vliegen, in de richting van het foerageergebied. Hierbij blijven individuen regelmatig kortstondig boven het water foerageren in deze luwte. Ook tijdens de andere onderzoeksrondes in het voorjaar is dit gedrag waargenomen, zij het door kleinere aantallen. In het najaar maakte Laatvlieger geen gebruik van deze vliegroute.

- De bomen rondom het plangebied worden gebruikt als foerageergebied voor de dieren die vaste rust- en verblijfplaatsen hebben binnen het plangebied. Het foerageergedrag is kortstondig en er zijn niet structureel grote aantallen foeragerende dieren waargenomen.

4.1.4 Rosse vleermuis

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (Tabel 1) werden 3 waarnemingen van rosse vleermuizen verricht (zie Figuur 7): allen in het najaar.

Figuur 7: Waarnemingen van rosse vleermuis en waargenomen gedrag. Kaartbron: PDOK

Vaste rust- en verblijfplaatsen

- Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van rosse vleermuis aanwezig
- Buiten het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van rosse vleermuis aangetroffen.

Functioneel leefgebied

- Tijdens de onderzoeken zijn binnen of rondom het plangebied in totaal 3 overvliegende rosse vleermuizen waargenomen. Een vliegroute is afwezig.
- Binnen en rondom het plangebied zijn tijdens de onderzoeken geen foeragerende rosse vleermuizen waargenomen. Het plangebied dient niet als foerageergebied.

4.1.5 Meervleermuis

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (Tabel 1) werd één waarneming van meervleermuis verricht, in het najaar (zie Figuur 8).

Figuur 8: Waarnemingen van meervleermuis en waargenomen gedrag. Kaartbron: PDOK

Vaste rust- en verblijfplaatsen

- Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van meervleermuis aanwezig
- Buiten het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van meervleermuis aangetroffen.

Functioneel leefgebied

- Tijdens de onderzoeken zijn geen overvliegende meervleermuizen waargenomen. Een vliegroute is afwezig.
- Binnen en rondom het plangebied is tijdens de onderzoeken slechts één foeragerende meervleermuis waargenomen, ver buiten het plangebied. Het plangebied dient niet als foerageergebied.

4.2 Gierzwaluw

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het gierzwaluwonderzoek (Tabel 2) werden 7 waarnemingen van gierzwaluw verricht (zie Figuur 9).

Figuur 9: Waarnemingen van gierzwaluw en waargenomen gedrag. Kaartbron: Openstreetmaps

Beschrijving

- Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig
- Tijdens het onderzoek zijn buiten het plangebied tevens geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw aangetroffen.
- Binnen en rondom het plangebied zijn groepen van maximaal 30 overvliegende en/of foeragerende gierzwaluwen waargenomen. Dit betrof hoog overvliegende dieren zonder binding met het plangebied.

4.3 Conclusie onderzoeksresultaten

- Binnen het plangebied zijn twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig.
- Langs de noordzijde van het plangebied is een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis en laatvlieger aanwezig.

- o Buiten het plangebied zijn 7 paarverblijfplaatsen/paarterritoria van gewone dwergvleermuis aangetroffen.
- Binnen en rondom het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig.

In Figuur 10 staan alle aangetroffen verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied in en rondom het plangebied weergegeven.

Figuur 10: Overzicht van alle aangetroffen voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen rondom het plangebied. Kaartbron: PDOK

5 Effectbeoordeling

5.1 Gewone dwergvleermuis

Door de voorgenomen werkzaamheden aan de gevels aan de bebouwing zullen twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis worden weggenomen. Door de voorgenomen werkzaamheden zal tevens een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis worden verstoord. Het amoveren van de huidige sporthal en de nieuwbouwwerkzaamheden op deze locatie zullen leiden tot verminderde beschutting tegen wind en een mogelijke (tijdelijke) toename van lichtverstoring door bouwverlichting. Tevens zal het verwijderen van de begroeiing langs de watergang een negatief effect hebben op het gebruik van de vliegroute. Dit groen biedt niet alleen beschutting en een geleidende structuur, maar ook foerageermogelijkheden voor de vleermuizen die van de vliegroute gebruik maken. Hierdoor wordt de functionaliteit van de vliegroute (tijdelijk) aangetast.

Hierdoor is sprake van overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

- *Art 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.*
- *Art 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.*

Ontheffing op de Wet natuurbescherming is nodig (zie Paragraaf 5.5) evenals het treffen van maatregelen (zie Hoofdstuk 6).

Binnen en grenzend aan het plangebied wordt door gewone dwergvleermuis gefoerageerd. Hierbij wordt buiten de vliegroute echter geen structureel gebruik gemaakt van vaste structuren of zijn grote aantallen aanwezig. Op basis hiervan en de aanwezigheid van vele alternatieven direct rondom het plangebied is essentieel foerageergebied afwezig.

Aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen buiten de begrenzing van het plangebied blijven behouden. Zij bevinden zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Dichtstbijzijnde verblijfplaats buiten het plangebied bevindt zich op een afstand van circa 30 meter.

5.2 Ruige dwergvleermuis

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van ruige dwergvleermuis aanwezig. Aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen buiten de begrenzing van het plangebied blijven behouden. Zij bevinden zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Dichtstbijzijnde verblijfplaats buiten het plangebied bevindt zich op een afstand van circa 55 meter. Negatieve effecten zijn derhalve uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor ruige dwergvleermuis of het treffen van aanvullende maatregelen is niet nodig.

5.3 Laatzvlieger

Binnen en grenzend aan het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van laatzvlieger aanwezig. Door de voorgenomen werkzaamheden zal een essentiële vliegroute van laatzvlieger worden verstoord. Het amoveren van de huidige sporthal en de nieuwbouwwerkzaamheden op deze locatie zullen leiden tot verminderde beschutting tegen wind en een mogelijke (tijdelijke) toename van

lichtverstoring door bouwverlichting. Tevens zal het verwijderen van de begroeiing langs de watergang een negatief effect hebben op het gebruik van de vliegroute. Dit groen biedt niet alleen beschutting en een geleidende structuur, maar ook foerageermogelijkheden voor de vleermuizen die van de vliegroute gebruik maken. Hierdoor wordt de functionaliteit van de vliegroute (tijdelijk) aangetast.

Hierdoor is sprake van overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

- *Art 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.*

Ontheffing op de Wet natuurbescherming is nodig (zie Paragraaf 5.5) evenals het treffen van maatregelen (zie Hoofdstuk 6).

Binnen en grenzend aan het plangebied wordt door laatvlieger gevoerageerd. Hierbij wordt echter buiten de vliegroute geen structureel gebruik gemaakt van vaste structuren of zijn grote aantallen aanwezig. Op basis hiervan en de aanwezigheid van vele alternatieven direct rondom het plangebied is essentieel foerageergebied afwezig.

5.4 Gierzwaluw

Binnen en grenzend aan het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig. Negatieve effecten zijn derhalve uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor gierzwaluw of het treffen van aanvullende maatregelen is niet nodig.

5.5 Voorwaarden voor ontheffing

Een ontheffing (of een vrijstelling) kan uitsluitend worden verleend, als voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden. Een uitgebreidere uiteenzetting van de voorwaarden is opgenomen in Bijlage 1:

- Afwezigheid van reële alternatieven (planning, werkwijze, locatie).
- Wettelijk belang van de werkzaamheden (verschilt per beschermingscategorie).
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort. Dit is onder andere afhankelijk van de ruimtelijke spreiding van de soort in de directe omgeving. Dit kan worden voorkomen door het treffen van voldoende mitigerende/compenserende maatregelen.

Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal een toetsing van de belangen en de alternatieven plaatsvinden en een ecologische toetsing. De richtlijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken. In de praktijk wordt hier soms (sterk) van afgeweken.

6 Maatregelen

6.1 Zomerverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om de gunstige staat van instandhouding te garanderen:

- Voor zomerverblijfplaatsen dienen per te verwijderen verblijfplaats 4 nieuwe verblijfplaatsen in/aan gebouwen te worden gecreëerd binnen 200 meter van de huidige verblijfplaats, buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Dit kan worden gerealiseerd door het ophangen van kasten of natuurinclusief bouwen van de nieuwbouw waardoor opgeleverde bebouwing direct voor vleermuizen toegankelijk is. De kasten dienen te voldoen aan de gewenningsperioden zoals gesteld in Tabel 5.
- Doordat er twee zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen in de bebouwing dienen in totaal 8 vervangende verblijfplaatsen te worden gerealiseerd. Dit kan bijvoorbeeld worden gerealiseerd door het ophangen van vleermuiskasten. Alternatief kunnen ook direct 8 permanente verblijfplaatsen in de nieuw te bouwen sporthal worden gerealiseerd.
- Vleermuiskasten dienen minimaal 4 meter hoog opgehangen te worden, een vrije aanvliegroute te hebben en vrij te zijn van verstoring (zoals verlichting). De kasten worden opgehangen aan gebouwen.
- In de periode 1 april - 15 oktober (buiten de meest kritische periode van overwintering) wordt de bebouwing ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Dit kan gedaan worden door de geschikte openingen dicht te zetten met exclusion flaps en weringsborstels. Het ongeschikt maken van de bebouwing wordt gedaan onder begeleiding van een deskundig ecooloog.
- In de nieuwe situatie dienen voor de zomerverblijfplaatsen tenminste 8 nieuwe permanente verblijfplaatsen te worden gecreëerd. Dit kan worden gerealiseerd door:
 - Het inbouwen van vleermuiskasten zo hoog mogelijk op blinde gevels van de nieuw te bouwen gebouwen, waarbij de kasten verdeeld worden over verschillende windrichtingen.
 - Het toegankelijk maken van het dakvlak.
 - Boeiboorden en/of gevelbeplating licht af te laten wijken van de gevel zodat vleermuizen hiertussen kunnen.
 - Voorzieningen in te bouwen onder het dakvlak die via de zijgevels toegankelijk zijn.
- Tijdelijke kasten mogen na afronding van de werkzaamheden worden verwijderd onder de volgende voorwaarden:
 - Het verwijderen van de kasten gebeurt onder begeleiding van de ecologisch deskundige.
 - De permanente verblijfplaatsen zijn functioneel.
 - De permanente verblijfplaatsen dienen de gewenningsperiode te hebben doorlopen (zie Tabel 5).
 - Er dient door een ecologisch deskundige te worden vastgesteld dat de tijdelijke kasten niet in gebruik zijn. Wanneer de kast in gebruik blijkt te zijn zal er gewacht te worden met het verwijderen van de vleermuiskast is verlaten. Dit zal worden gedaan met een controleronde.
- De mitigerende maatregelen dienen in samenspraak met de opdrachtgever verder uitgewerkt te worden en concreet te worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde onder de betrokken bekend te zijn en op het werk aanwezig te zijn.

Soort	Type verblijfplaats	Gewenningsperiode
Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	3 maanden in de actieve periode (1 april – 31 oktober)

Tabel 5: Gewenningsperioden van de verblijfplaatsen

6.2 Vliegroute gewone dwergvleermuis en laatvlieger

Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om de gunstige staat van instandhouding te garanderen:

- Waar verwijdering van groen niet strikt noodzakelijk is dienen de groenstructuren langs de watergang te worden behouden. De bomen en struiken binnen 3 meter van de waterkant dienen daarbij behouden te blijven over de gehele lengte van het plangebied.
- Indien het groen toch (al dan niet tijdelijk) verwijderd wordt, dient in de periode tussen de kap van de bomen tot een nader aangegeven periode na aanplant van een vervangende bomenrij of vleermuisschermen aanwezig te zijn op de locatie van het verwijderde groen. Deze vleermuisschermen dienen een hoogte te hebben van ten minste 3 meter en bekleed te zijn met dik doek.
- In de nieuwe situatie dient een (groen)structuur aanwezig te zijn die als vliegroute voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers kan fungeren. Deze structuur dient in noordwest - zuidoostelijke richting aanwezig te zijn langs de noordoostzijde van het plangebied langs de watergang. Deze structuur dient in ieder geval:
 - Onverlicht te zijn,
 - Te bestaan uit inheems soorten,
 - Bij aanplant een minimale hoogte te hebben van 4 meter en een onderste kroonprojectie van tenminste 2 meter.
 - Bescherming te bieden tegen windinvloeden.
- Ook de nieuwbouw op de locatie van de huidige sportzaal dient ingezet te worden als onderdeel van de nieuwe vliegroute. De nieuwe bebouwing dient minimaal een vergelijkbare hoogte te hebben als de sporthal die gesloopt wordt en op dezelfde locatie gerealiseerd te worden. In de huidige plannen zal de nieuwbouw ongeveer dezelfde hoogte hebben als de bestaande sporthal, waarmee aan deze maatregel wordt voldaan.
- Ook hier geldt dat in de periode tussen de sloop van de oude bebouwing en realisatie van de nieuwbouw op deze locatie een vervangende structuur aanwezig dient te zijn in de vorm van en bomenrij of vleermuisschermen.
- Bestaande en nieuwe structuren kunnen worden verbeterd om het netwerk aan vliegroutes en foerageergebieden te verbeteren. Hierbij kan worden gedacht aan:
 - Een groene inrichting van de nieuwe situatie ingericht met bomen en bosschages.
 - Het aanplanten van rijbomen langs de watergang op plaatsen waar in de huidige situatie nog geen groen aanwezig is.
- De mitigerende maatregelen dienen in samenspraak met de opdrachtgever verder uitgewerkt te worden en concreet te worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde onder de betrokken bekend te zijn en op het werk aanwezig te zijn.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

In opdracht van Gemeente Krimpen aan den IJssel heeft Ecoresult B.V. een nader onderzoek naar vleermuizen en gierzwaluw uitgevoerd in het plangebied: Populierenlaan 1, Krimpen aan den IJssel. De aanleiding van dit verzoek is de voorgenomen herontwikkeling binnen het plangebied. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op vleermuizen en gierzwaluw. De Wet natuurbescherming kan hierdoor worden overtreden.

In voorliggend hoofdstuk zijn de aangetroffen potenties en vervolgstappen uitgesplitst in onderstaande tabel. Voor een nadere uitwerking wordt verwezen naar Hoofdstuk 4 (Resultaten onderzoek), Hoofdstuk 5 (Effectenbeoordeling) en Hoofdstuk 6 (Maatregelen).

Soort	Functie plangebied	Aantal	Negatief effect	Ontheffing nodig	(Mitigerende) maatregelen	Hoeveelheid
Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	2	Ja	Ja	Ja	8
	Vliegroute	1	Ja	Ja	Ja	n.v.t.
Ruige dwergvleermuis	Vaste rust- en verblijfplaats	0	Nee	Nee	Nee	n.v.t.
Laatvlieger	Vaste rust- en verblijfplaats	0	Nee	Nee	Nee	n.v.t.
	Vliegroute	1	Ja	Ja	Ja	n.v.t.
Gierzwaluw	Vaste rust- en verblijfplaats	0	Nee	Nee	Nee	n.v.t.

Tabel 6: Onderzochte en/of aangetroffen beschermde soorten en vervolgstappen

Overige aanbevelingen met betrekking tot vrijgestelde soorten en vogels, zoals benoemd in de quickscan⁴ blijven van kracht.

⁴ Zuijdervliet, 2021

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 Literatuur

Zuijdervliet, A. 2021. Quicksan Wet natuurbescherming Populierenlaan 1 te Krimpen aan den IJssel. Documentcode RHOA2021-13-QS1-V1. Habitus, Bodegraven.

8.2 Internet

PDOK (Publieke Dienstverlening Op Kaart)

<https://www.pdok.nl/>

Kennisdocumenten

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Vleermuisprotocol 2021

<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Bijlage 1 Voorwaarden ontheffing

Een ontheffing (of een vrijstelling) kan uitsluitend worden verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

1. Geen andere bevredigende oplossing:
 - De vraag of er een bevredigende andere oplossing is, bestaat uit drie delen:
 - Wat is het probleem of de specifieke situatie waarom de handeling plaatsvindt?
 - Zijn er andere oplossingen voor dit probleem?
 - Indien er andere oplossingen zijn, welke gevolgen heeft dit dan voor de verbodsbepalingen?
2. Sprake van een in de wet genoemd belang
 - Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:
 - In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats:
 - Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom:
 - In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten:
 - Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben:
 - Voor soorten beschermd onder de Vogelrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:
 - In het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid
 - In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer
 - Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren
 - Ter bescherming van flora en fauna
 - Voor onderzoek en onderwijskundige doelen
 - Voor het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doelen samenhangende teelt
 - Om kleine hoeveelheden van bepaalde vogels onder bepaalde omstandigheden te vangen, te houden of te gebruiken
3. Geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

- Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime, voor soorten van de Vogelrichtlijn is dit: "De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort"
- Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten de volgende vragen worden beantwoord:
 - o Wat is de staat van instandhouding (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijk verspreidingsgebied)?
 - o Wat is het effect van het verlenen van de ontheffing op de betrokken populatie(s)?
- Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal een toetsing van de belangen en de alternatieven plaatsvinden en een ecologische toetsing. De richtlijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken. In de praktijk wordt hier soms (sterk) van afgeweken.